

Bình luận:

TRỞ LẠI VÒNG ĐÀM PHÁN TPP

ĐÀO NHƯ



Tác giả Đào Như

Qua hơn 3 năm với hơn 20 vòng đàm phán, Hiệp định Đối tác Kinh tế Xuyên Thái Bình Dương- TPP- vẫn ì-ạch không kết thúc đúng vào thời hạn dự trù theo mong muốn của Bạch Ốc vào cuối năm 2013.(1) Do đó Tổng thống Obama muốn Quốc hội Hoa Kỳ cho ông đặc quyền để thúc đẩy các vòng đàm phán TPP hữu hiệu hơn với hy vọng sẽ kết thúc vòng đàm phán TPP vào cuối năm 2014...

Tại Singapore, các vòng đàm phán mới TPP đang diễn ra trong 4 ngày kể từ ngày 22-2-đến hết ngày 25-2-2014. Sau đó các trưởng phái đoàn sẽ họp mặt vào ngày 26-2-2014 cũng tại Singapore đưa ra một bản tuyên bố chung nhằm hướng đến hoàn tất bản ký kết TPP toàn diện vào cuối năm 2014 theo đúng kế hoạch của chính phủ Hoa Kỳ. Thủ tướng Singapore Lý Hiển Long và Bộ trưởng Thương mại Úc Andrew Robb, trước khi hội nghị khai mạc, đồng loạt lên tiếng mong muốn các bên đàm phán sớm có thỏa ước và TPP sẽ được ký kết vào cuối năm 2014 đúng theo đúng theo sở nguyện của Washington. Trong khi đó các đại diện các nước nhỏ ngỡ ý cần thêm thời gian vì còn nhiều vấn đề chưa được đồng thuận, nhất trí. Những mâu thuẫn lớn vẫn còn đó vì tính chất chủ quan về lợi ích riêng, hoặc vì cơ chế bao trùm của vài nước lớn trong những thành viên TPP. Có lẽ cũng thấy những mâu thuẫn vẫn còn tồn tại như những rào cản khó vượt, cho nên Chủ tịch khối thiểu số Dân Chủ tại Hạ viện Hoa Kỳ, bà Nancy Pelosi, hôm 13-2 mới lên tiếng “gõ rổ” cho Chính phủ Obama, tuyên bố: “Tòa Bạch Ốc sẽ không có thương thuyết nhanh để thương lượng các hiệp định thương mại qui mô lớn,”(2) Mặc dầu bà không gọi đích danh, ai cũng biết bà Pelosi đề cập đến Hiệp định Đối tác kinh tế TPP. Với mức độ nhạy cảm nào đó, mọi người có thể thấy trước tương lai của vòng đàm phán TPP tại Singapore trước khi khai mạc hôm 22-2-2014. Như vậy hiệp định Kinh tế TPP sẽ được ký kết vào năm nào? Hay là vô định?

Trong thực tế, Washington đã từng khẳng định Hiệp định Đối tác Kinh tế xuyên Thái Bình Dương -TPP- là một trong những mũi nhọn quan trọng trong chiến lược Xoay trục về châu Á Thái Bình Dương. Nó phải gắng liền và thể hiện song song với chiến lược này. Nghĩa là Bạch Ốc không chấp nhận sự thất bại của TPP, vì nó có thể sẽ lôi theo sự thất bại hay ít ra sự trục trặc của chiến lược Xoay trục Quyền lực của Mỹ về châu Á Thái Bình Dương. Do đó, Phó đại sứ thương mại Hoa Kỳ, Demetrios Marantis, tuyên bố hôm 28-12-2012: “Chúng tôi đi đúng hướng để biến Hiệp Định Đối Tác Kinh Tế-TPP- thành hiện thực, một thỏa thuận đạt được tiêu chuẩn cao, một thỏa thuận mẫu mực của thế kỷ XXI, sẽ được làm nền tảng cho nỗ lực hội nhập trong khu vực châu Á-Thái Bình Dương...” Để đảm bảo việc đi đúng hướng này của TTP, liền sau khi gia nhập TPP, năm 2009, Demetrios Marantis liền thiết lập các tiêu chuẩn thương mại đầy tham vọng:

1- Nhất trí theo đuổi theo đuổi nền thương mại phi quan thuế

- 2- Phải cân bằng bảo vệ tác quyền và quyền sử dụng thông tin
- 3- Minh bạch trong sáng và mạch lạc các qui định và quá trình sản xuất.
- 4- Đảm bảo tự do lưu thông trên mạng
- 5- Đảm bảo quyền lợi người lao động và bảo vệ môi trường
- 6- Cải tổ chế độ quản trị Xí Nghiệp Quốc Doanh, Tập đoàn Kinh tế Nhà Nước và cổ phần hóa các tập đoàn và xí nghiệp này
- 7- Bảo tồn môi sinh, giải quyết việc buôn bán trái phép động vật hoang dã, khai thác gỗ và thủy sản.
- 8- Để phù hợp với hoàn cảnh hiện tại của doanh nghiệp Hoa Kỳ, Phó đại sứ Thương mại Memetrios Marantis chủ trương các doanh nghiệp cỡ nhỏ, cỡ trung bình là xương sống của nền kinh tế TPP, nguồn chính yếu tạo thêm jobs, tạo thêm công ăn việc làm cho Hoa Kỳ, nhờ đó TPP có thể qui tụ các nhà xuất khẩu và đầu tư lớn của Hoa Kỳ. (3)

Nhìn dưới bất cứ dưới góc độ nào, khách quan mà nói, 8 tiêu chuẩn trên chỉ là 8 mệnh lệnh-*imperatives*-có chủ đích phục vụ lợi ích của Hoa Kỳ do Phó đại sứ Thương mại Hoa Kỳ, Demetrios Marantis, áp đặt trên bàn hội nghị của hơn 20 vòng đàm phán TPP trong quá khứ. Nếu nói về chủ đích phục vụ lợi ích của Hoa Kỳ, thì điều đó cũng phù hợp với chủ đích của các quốc gia khác khi tham gia một tổ chức quốc tế nào cũng chỉ vì quyền lợi của nước họ trước hết. Nhưng có điều tệ hại ở đây, có những vấn đề quan trọng như Quyền Sở Hữu Trí Tuệ, Quyền sử dụng thông tin, Tự do Lưu thông trên mạng, Cải Tổ chế độ quản trị xí nghiệp quốc doanh-*XNQD*-và tập đoàn kinh tế nhà nước-*TĐKTNN*-v.v.v...là những vấn đề có tính toàn cầu và còn đang bàn cãi, chưa dứt khoát. Ngay cả trong hàng ngũ các quốc gia thành viên của TPP cũng còn mâu thuẫn khi bàn về 8 tiêu chuẩn trên. Ấy vậy mà Phó đại sứ Thương mại Hoa Kỳ, Demetrios Marantis, coi như chuyện đã dứt khoát rồi và yêu cầu các quốc gia ứng cử viên TPP phải tuân thủ, phải chấp nhận 8 tiêu chuẩn trên, nếu muốn được Hoa Kỳ nhìn nhận như một thành viên của TPP.

Đối với Việt Nam, chính phủ Mỹ rất ân cần muốn sớm hoàn tất đàm phán TPP, dĩ nhiên cũng 'dưới ánh sáng' của 8 tiêu chuẩn trên và thêm vào đó, cải thiện nhân quyền. Như vậy rõ nét, hoàn tất sớm vòng đàm phán TPP là vũ khí của chính phủ Hoa Kỳ làm áp lực chính phủ Việt Nam cải thiện nhân quyền. Trong thực tế không ai biết đâu là yêu sách cuối cùng của Mỹ. Dù cho chính phủ Việt Nam có thỏa mãn đòi hỏi của Mỹ về cải thiện nhân quyền, chưa chắc Mỹ sẽ ký ngay với Việt Nam hiệp định thương mại TPP mà trái lại Mỹ có thể đưa ra những yêu sách khác...rồi những yêu sách khác nữa, ngay cả yêu sách chủ quyền cảng Camranh cũng chưa chắc là yêu sách cuối cùng của Mỹ...Các nước lớn thường hay nuôi dưỡng một thói quen không bao giờ dừng lại sau khi họ đã can thiệp vào nội bộ của một nước khác, họ luôn luôn bước thêm những bước dài hơn theo một quá trình kinh điển của họ gồm có 4 giai đoạn: Can thiệp nội bộ- Xâm nhập- Chiếm đóng- Cai trị- *Intervention-Invasion-Occupation-Domination*...Theo TS Phạm Chí Dũng, có những thế lực trong nội bộ các cấp lãnh đạo Việt Nam, họ cũng chán ngán không muốn Việt Nam ký kết TPP. Họ có lý. Trong suốt 3 năm qua hầu như Hà Nội không làm gì để bổ túc hồ sơ vào TPP theo đòi hỏi của Hoa Kỳ như cải cách kinh tế, tư doanh hóa khối Xí

ngiệp quốc doanh, Tập đoàn Kinh tế Nhà Nước, minh bạch quá trình sản xuất, hữu hiệu hóa hệ thống chống tham nhũng...mặc dầu Hà nội vẫn công khai rêu rao với quốc tế rằng mong muốn được ký hiệp định kinh tế TPP càng sớm càng tốt.(4) Thế mới biết gia nhập Hiệp định kinh tế Xuyên Thái Bình Dương –TPP- vẫn còn là một thách đố trong quan hệ Việt-Mỹ.

Theo nguồn tin của thông tấn xã Xinhuanet.com, hôm 25-2-2014, tại Singapore, sau 4 ngày đàm phán, các cấp Bộ trưởng và Đại diện 12 nước thành viên của Hiệp định Kinh tế xuyên Thái Bình Dương đã không đạt được một thành tựu nào đáng kể, những mâu thuẫn giữa các thành viên TPP và Hoa Kỳ vẫn tồn tại, nhất là vấn đề Tiếp Cận Thị Trường- *Market access*. Theo truyền thống thường lệ của TPP, các cấp Bộ trưởng thương mại và các vị đại diện của 12 quốc gia gồm có Australia, Brunei, Canada, Chile, Japan, Malaysia, Mexico, New Zealand, Peru, Hoa Kỳ và ViệtNam sẽ có buổi họp kín vào ngày 26-2 cũng tại Singapore...(5)

Trong tình hình hiện tại, ngày giờ và nơi chốn của vòng đàm phán TPP sắp tới hiện vẫn còn bỏ ngõ chưa có quyết định. Tương lai của Hiệp định Kinh tế TPP đi về đâu? Phải chăng điều đó cũng có nghĩa là chiến lược Xoay Trục Quyền Lực về châu Á Thái Bình Dương của Mỹ cũng đang gặp phải khó khăn, mất cân bằng, đang bị trục trặc?./.

Đào Như

Thetrongdao2000@yahoo.com

Oak park, Ill.usa

Feb-26-2014

GHI CHU VE NGUON

(1)- Hiệp định kinh tế Xuyên Thái Bình Dương-TPP- đang ở đâu?

<http://luatkhoavietnam.com/documents/DaonhunhandinhHiepdinhkinhtexuyenThaibinhduong.pdf>

(2)- Bà Nancy Pelosi gây thêm trở ngại cho hiệp định TPP

<http://voatiengviet.com/content/hiep-dinh-tpp-vap-them-tro-ngai-moi/1850563.html>

(3)- Xem số (1)

(4)- CON ĐƯỜNG TPP CỦA VN CÒN NHIỀU Ồ GÀ...

http://bbc.co.uk/vietnamese/vietnam/2014/02/140211_vn_tpp_progress.shtml

(5)- No deal on Singapore TPP meeting with gap remaining in the market access

http://news.xinhuanet.com/english/world/2014-02/25/c_133142494.htm

BÀI ĐỀ NGHỊ ĐỌC THÊM

Hiệp Định Kinh Tế Xuyên Thái Bình Dương-TPP-Đang Ở Đâu? *Cùng tác giả*

http://vietbao.com/D_1-2_2-44_4-216611_5-15_6-1_17-132_14-2_15-2_10-2233_12-1/

